

6. 6. 2019

Více najdete na www.nkp.cz a www.klementinum.cz <Pro novináře>

Šest milionů korun na záchranu knih v Národní knihovně

V depozitářích Národní knihovny ČR je uloženo 7,3 milionů svazků v takzvaných novodobých knihovních fondech. Toto označení nesou ty, které jsou vyrobeny po roce 1800. Velkým problémem je ale zjištění, že 90 % z nich je ohroženo kyselou hydrolýzou, tedy kyselostí papíru.

Po roce 1845, s nástupem průmyslové revoluce, došlo k zásadní změně také v technologii výroby papíru – začala být při ní používána zcela nová surovina, celulóza. A proto vzhledem k vysokému obsahu dřevitých látek dochází v průběhu času ke kyselé hydrolýze papíru – tedy k chemické reakci, která má za následek ztrátu jeho mechanických vlastností. „Laicky se to dá jednoduše vyjádřit jako rozpad papíru. V jeho konečném stadiu nenajdete stránky knihy nebo novin roztrhané, ale doslova rozpadlé na malé kousíčky,“ vysvětluje generální ředitel Národní knihovny Martin Kocanda. Jedinou záchranou je odkyselení papíru. „Tato metoda není vůbec levná a realizuje se v Německu a Švýcarsku. Cítíme velkou úlevu, že počínaje dnešním dnem můžeme zahájit proces příprav další části našeho fondu, který odkyselením zachráníme,“ dodává Kocanda.

Během průzkumu knihovních fondů uložených v depozitářích Národní knihovny ČR byla u více než 10 000 knih stanovena hodnota pH pod 3,5 jednotek, což je naprosto alarmující stav. Bez odkyselení hrozí těmto svazkům rozpad v řádu měsíců. Všechny dotčené knihy jsou součástí vzácného fondu Národní knihovny a kromě ztráty zdroje informací pro budoucí generace by došlo i ke ztrátě významného písemného kulturního dědictví.

Odborníci z Národní knihovny stáli před složitým rozhodováním, které ze svazků upřednostnit, protože finanční prostředky určené na každoroční odkyselení fondu nebyly pro takové množství dostatečné. „Vzhledem k závažnosti situace jsme oslovili ministra kultury Antonína Staňka, který po obeznámení se situací uvolnil z rozpočtu Ministerstva kultury 6 mil. Kč, což je částka, která nám umožnila šestinásobně navýšit objem odkyselených svazků oproti dosavadnímu každoročnímu plánu. Do letošního plánu odkyselení jsme tak mohli zahrnout i všechny kriticky ohrožené svazky, které jsou těsně před svým odsouzením k zániku,“ říká generální ředitel Národní knihovny Martin Kocanda.

Co je odkyselení

Jedná se o postup chemického ošetření papíru, kdy jsou neutralizovány kyseliny, a je tak zajištěno zpomalení či úplné zastavení rozpadu. Dostupné metody odkyselení však umožňují odkyselit pouze papír s dobrými mechanickými vlastnostmi, nikoli papír zcela rozpadlý.